

PERIKUNTA

Jukka Antila

Perikunta

Jukka Antila

Perikunta

Romaani

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Jukka Antila

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-7529-5

Tie 8361 Ylikiimingistä Hetekylän suuntaan seurailee aluksi Kiiminkijokea ylävirtaan ja sitten siihen yhdistyvää Nuorittajokea. Matkan varrella on monia pieniä kyliä, joista jotkut voi tunnistaa kartan perusteella tai kyltistä tien reunassa. Osa paikoista on sellaisia asutuksen keräymiä, joita ei koskaan ole nimetty kunnallisessa päätöksenteossa tai tielaitoksen toimesta varsinaisesti kyliksi, mutta jotka on ihmisten puheissa tiedetty tiettyksi nurkaksi seutua. Yksi tällainen on Torunki, jonka ohitse saattaa ajaa ilman minkäänlaista havaintoa. Eräs kivinen mutka joessa on saanut kulkijoilta aikoinaan nimen Torunki, ja siitä lähistölle asettuneet pientilalliset ovat ottaneet kiintopisteen elämälleen. On muutama talo, useimmat autioita, ja joku kesämökki Nuorittajoen varressa. Kylä on niin pieni, että tien varressa ei ole edes laajoista ikkunoista tunnistettavaa suljettua kyläkauppaa.

Mika kääntyi pihatielle, joka eteni villiintyneen pellon reunaan. Aitalanka roikkui vielä paikoin tolmissa. Joskus, kun Mika oli vielä koulupoika, siinä oli pidetty paria kymmentä lammasta. Se oli ollut lyhytaikainen kokeilu, jollaisia isällä riitti enemmänkin. Vaari oli aikoinaan ollut maanviljelijä, mutta Mikan isä ei ollut maatöistä koskaan erityisemmän innostunut, vaikka traktoreiden ja muiden vehkeiden kanssa hyvin viihtyikin. Vähän ni-

meksi yritti lampolan pitoa, mutta sekin jäi äidin harti-
oille ja lopetettiin pian. Navetan nurkalla oleva isän pys-
yttämä vanha puhelinpylväs oli kallistunut entisestään.
Joku päivä se kaatuisi kokonaan, ei ollut oikeiden puhe-
linmiesten paikalleen istuttama. Isä oli purkanut pyl-
västä jo muutama vuosi aiemmin propellin ja Ladasta
peräisin olevan laturin, mutta painovoima jatkoi työtään
tolpan kanssa. Edelläkävijä tuulivoiman hyödyntämi-
sessä, ajatteli Mika tätä epäonnista kokeilua muistaes-
saan.

Äiti ei tietenkään kiiruhtanut pihalle vastaan, kuten ei
ollut tehnyt moneen vuoteen. Hän oli aina seurailut
keittiön ikkunasta tien liikennettä ja näki, kun joku
kääntyi pihatielle. Harvassa olivat ne kerrat, kun Kaa-
rina-äiti ei ehtinyt pihalle toivottamaan tulijat tervetul-
leeksi. Kevättalven viimeisillä kovilla lumisateilla sydän
oli loppunut ja keskeyttänyt pihan kolaamisen. Siitä isä
hänet löysi eikä ambulanssimiehillä ollut mitään tehtä-
vissä. Äidin poismeno oli kova isku Mikalle ja Jaanalle.
Se vei lapsuuden kodista sen viimeisen tuulahduksen,
jonka vuoksi kotona oli ollut aiemmin joskus jopa mie-
luisaa vierailla. Isän kanssa kummankaan lapsen välit
eivät sitten olleetkaan samalla lailla lämpimät ja läheiset.
Aluksi myös huoli isän selviämisestä vaivasi aika ta-
valla. Selvisihän isä sentään monta vuotta ennen kuin
ärhäkkä haimasyöpä vei alkukesästä mukanaan.

Keskellä pihaa, kuin tulvan tuomana, seiso i musta
auto, ja Mika pysäköi oman ikälopu korealaisensa si-
vummalle navetan eteen. Mika arvasi auton olevan Jaa-
nan ja Ollin, eikä hän yhtään ihmetellyt, että näillä oli

taas eri kulkuneuvo. Perässä luki tällä kertaa "Hybrid", joka tarkoitti Mikan mielessä viherpesua. Ollin veli oli automyyjä ja sopuisasti tältä löytyi aina Ollille sopiva vaihdokki. Tiukkoina aikoina oli nähty myös ilmeisen halvempia kulkuneuvoja, mutta tämä näytti olevan melkoisen uusi ja arvokas.

Mika jäi odottelemaan pihakeinun kohdalle, kun näki Ollin tulevan ulos. Hän katseli punatiilistä taloa nyt vähän eri silmällä kuin aiemmin. Onneksi isä ei ehtinyt tasakattovillitykseen mukaan ja laittoi loivan peltikaton, sekin jo kertaalleen uusittu kymmenkunta vuotta aiemmin. Muutenkin talo oli ulkoa kohtuullisen myyntikelpoisen näköinen, sisäpuolelta ei voinut olla niinkään varma.

– Terve vaan, Olli sanoi kaivaen samalla tupakat farkkutakin taskusta. – Me on jo tovi ihmetelty mille ruvettais. Miksihän vedet on kiinni? En uskaltanu avata.

– Minä kävin hautajaisten jälkeen tässä kääntymässä ja laitoin pääsulun kiinni. Turha tähän on vielä vesivahinkoakin hankkia. Eikö se Jaana muistanu? Minä sille selitin.

– Ei se mitään tiennyt. Vihottelee siellä. Kuten aina.

– Eihän se koskaan kuule mitä sille sanoo. Olisi pitänyt laittaa viesti kännykkään. Sitä se kyllä seuraa.

Olli sytytteli savukettaan ja Mika jäi seisoskelemaan kaveriksi. Olli tönäisi ravistunutta puutarhakeinua, mutta maalien irtoilu ei houkutellut istumaan. Tätä savottaa oli siirretty monta kertaa. Ketään ei olisi kiinnostanut ryhtyä kuolinpesän tavaroita perkaamaan. Irtaimisto olisi arvotonta roinaa, mutta toiveena oli, että

kiinteistön myynnistä irtoaisi jotain perintöä. Ei ehkä paljon, mutta olisihan se Mikalle apuna velkojen lyhentämisessä.

- Ei pikkujannut lähteny völjyyn? Olli kysyi.

- Niillä on omat menonsa. Otan avuksi sitten, kun tarvitaan kantovoimaa.

- Niin, isoja jannujahan ne. Aika huono ilma oli sisällä. Koetettiin tuulettaa.

- Homeessa se on. Sitä minä sanoin isälle jo äidin eläessä, mutta sen tekemässä talossa ei voi olla mitään vikaa.

- Aika hankala myydä.

- Saattaa olla mahdoton, Mika vahvisti. - Vaikka olisi paremmassakin kunnossa niin ei täältä kukaan taloa osta.

- Paljonko tässä on tätä plantaasia? Jaanalla ei ole mitään käsitystä.

- Tässä on hehtaari ja tuolla ylempänä jokivarressa kaksi lisää. Jonkinlaista metsää. Sen voisi saada myytyäkin, vaikka ei se rantaan ulotu. Pellot isä möi jo kymmenen vuotta sitten, mutta tällaista villiintynyttä pihapiiriä ei taida kukaan tarvita. Vaarin maat jaettiin aikoinaan sisarusten kesken ja ne muut on jo myyny omansa. Tässä on loput.

- Se on tuo valesokkeli sellainen.

Mika ihmetteli hetken Ollin puheita, mutta pääsi sitten kartalle.

- Niin taitaa olla. Sen piti saada rakentaa uusi talo, vaikka hyvä tuo oli vanhakin. Olihan se vähän pieni, mutta sillä oli joku ihme rakennushinku.

Miehet kääntyivät katsomaan vanhaa puolta, joka oli ollut pitkään tyhjillään. Kuusiruutuisine ikkunoineen ja lasitetuine porstuoineen taloa saattoi sanoa komeaksi-kin, mutta maalaus, ehkä suunnilleen kermanvärinen, oli pahoin ravistunut.

- On se isä näemmä kattoa paikannu, Mika totesi. - Tuossahan on uutta huopaa pari vuotaa. Pitää mennä katsomaan mitä se Jaana siellä...

Jaana istui keittiön pöydän ääressä oluttölkki kädesään. He olivat nähneet viimeksi hautajaisissa, mutta senkin jälkeen oli isän asioiden vuoksi soiteltu useammin kuin moneen vuoteen.

- Velipoikakin saapui haaskalle.

Mika meni pöydän ääreen ja kohautti hivenen käsiään merkitsevästi. Jaana nousi ylös ja sisarukset halasivat hetken.

- Tämä haaska ei kyllä puoleensa vedä, Mika sanoi irrottauduttuaan. - Miten sulla menee?

- Ei kai tässä. Ei tule vettä, niin otin Ollilta oluen.

- Minä laitoin vedet kiinni. Käyn aukasemassa.

- Onko siellä joku hana kiinni?

- Minähän selitin sulle hautajaisissa, että käyn sulke-massa vedet.

- Et kyllä puhunut mitään, Jaana sanoi. - Oli siinä kyllä muutakin häslinkiä ihan tarpeeksi. Oliko ne puut-tuvat vissyt pitopalvelun laskussa oikein?

- Oli ne. Ylimääräinen kahden kympin alennuskin oli siihen ilmestynyt.

Olli kuului kolistelevan autotallin kautta sisään ja tuli pian keittiöön.

- Aukasin sen sulun. Eiköhän laiteta tsufet.

Olli alkoi laskea tiskipöydän hanasta vettä ja odotti sen kirkastumista. Mika kävi ripustamassa pusakan eteisen naulakkoon. Sen verran olivat äidin opit säilyneet, että myös lakki jäi hyllylle. Kenkiä oli turha ottaa pois, talo tultaisiin kuitenkin tyhjentämään. Mika istui penkille vastapäätä Jaanaa.

- Miltä näyttää? Mika kysyi.

- Ei tässä mitään ole vielä ehtinyt tehdä. Pengoin vähän kirjoituspöytää. Siellä oli aivan ihme tilauksia, jotain saksalaisia firmoja. Ja oli siellä tällainen paperi metsäpalstan myynnistä. Tuossa.

- No voi helvetti.

Mika selasi monisivuisen toimeksiannon.

- Miten se ajatteli voivansa myydä palstan ilman meidän lupaa? Pitää selvittää onko tämä jo myyty.

- Jos yhtään muistat, niin nämä maathan on isän nimissä. Ei äidillä ollut niihin mitään osaa, niinhän se sovittiin. Ei äidin kuolinpesässä ole enää mitään.

- Niin joo. Mistä saksalaisista sinä puhuit?

- En minä saanut niistä mitään tolkkua. Mene katsomaan.

Mika meni isän ja äidin makuuhuoneeseen, jossa oli parisängyn lisäksi pieni kirjoituspöytä. Se oli Jaanan vanha koululaispöytä, jonka isä oli siirtänyt tänne jäätyään elelemään yksikseen. Pöydällä oleva tietokone ei ollut enää se poikien vanha Windows XP -kone, jonka Mika oli isälle joskus tuonut. Tämä oli uudemman näköinen ja viereen oli ilmestynyt myös mustesuihkukirjoitin.

Ylimmässä pöytälaatikossa oli nippu tulosteita verkokauppatilauksista. Mika selasi muutamia ja tunnisti sieltä hankintoja, joissa oli jotain tuttua: Märklin -sähköjunan osia. Oli kiskoja, vetureita ja vaunuja. Miksi isä oli tällaisia hankkinut? Lähes kaikki oli tilattu saksalaisista liikkeistä tai eBaysta. Yksi oli melkein neljäsataa euroa ja toisetkin melkoisia summia. Isä, joka tuntui olevan jopa ylpeä siitä, ettei osannut montakaan sanaa ulkomaan eläjien kieliä, oli näköjään liikkunut netissä muuallakin kuin Osuuspankissa. Sähköjuna oli Mikalle tuttu asia, hän oli pienenä saanut sellaisen joululahjaksi: veturi, kaksi vaunua ja soikio rata. Missähän lie sekin? Isää se oli silloin kiinnostanut enemmän kuin lahjan saajaa ja isän taloudellisesti tukemana siihen oli Oulusta ostettu muutamia lisäosiakin.

Mika selasi papereita peläten löytävänsä jotain selvää huijausmateriaalia, mutta mitään erityisen epämääräistä ei printatussa materiaalissa ollut. Mika kävi nopeasti läpi muutkin laatikot. Keskimmäisessä oli muutamia sähköjunaan liittyviä esitteitä ja alimmassa pari kuminauhalla sidottua pahvikansiota. Toisessa kansiossa oli pankin tiliotteita ja laskuja, toisessa talon papereita: sähkösopimus, jätehuoltofirman esite ja muuta joka kodin paperistoa.

Mika käynnisti tietokoneen, joka kysyi salasanaa. Kun Mika oli aikoinaan asentanut tuomansa vanhan tietokoneen, sen salasanaksi oli laitettu Kaarina. Sitä Mika nyt kokeili uuteen koneeseen. Ei kelvannut. Ei myöskään isän oma nimi, syntymäaika tai edes Volvon rekisterinumero. Mika kokeili vielä muutamaa sanaa, kuten

volvo ja volvo95. Koneen aukaisemiseen tarvittaisiin joku oikea hakkeri tai edes naapurin nörtti. Pojat ehkä osaisivat, heillä tuntui olevan tietokoneet hallussa.

- Täällä ois nyt sitä kahavia, Olli huuteli keittiöstä.

Jaana kurkisteli keittiön kaappeihin ja nosti lopulta astiakaapista kolme kahvikuppia lautasineen.

– Ei täällä ole kuin näitä vanhoja pikkukuppeja. Ei se näköjään ottanut niitä minun tuomia Teemamukeja käyttöön. Missähän nekin? Minä voin varmaan ottaa ne, jos tulee vastaan.

– Harvoinpa tulee enää tällaisista kupeista juotua, Olli sanoi. – Ja lausasetkin. Minun mummu ryysti aina kahvin lautaselta. Sokeripala huuleen ja menoksi. Minä muistan, kun meidän porukka otti sen kerran mukaan Nallikariin kahvilaan. Kansa ihmetteli sellaista kahvitte-lua ja meidän äiti häpes silmät päästään. Katoavaa kansanperinnettä.

– Niin se teki tässäkin yks Aino naapurista, Jaana kertoi. – Isä sille nauroi niin, ettei Ainoa näkynyt pitkään aikaan. Soitappa Mika nyt heti sinne metsäfirmaan ja kysy siitä myynnistä.

– Miksi minä?

– Ei niissä piireissä naisia kuunnella. Eihän kauppoja voi tehdä ennen kuin perintöasiat on selvitetty.

Mika soitti välittäjälle ja sai varmistuksen, että palsta oli todellakin myytävänä. Hän kehotti välittäjää laittamaan asian toistaiseksi jäihin isän pois menon vuoksi.

- Otti se osaa, Mika kertoi muille puhelun jälkeen. - Oli ihmetelleytkin, kun isä ei ollut vastannut sähköposteihin.

- Ottais se varmaan mielellään osaa kauppahinnastakin, Olli sanoi.

Mika jatkoi, että palstalle oli ollut muutama kyselijä. Välittäjä oli valmis jatkamaan myyntiä, kun perukirjat olisivat valmiit. Oli uskonut, että voisi mennä ihan pyyntihinnalla.

- Millekä sitten ruvetaan, Jaana kysyi.

- Ei me saada tätä tänään paljonkaan tyhjennettyä, Mika sanoi. - Kunhan edes jonkinlainen inventaari saadaan tehtyä.

Jaana nousi ylös ja touhukkuutensa osoittaakseen laittoi poninhännän tiukemmalle. Hän oli antanut tumman tukkansa kasvaa taas pitkäksi ja lisännyt siihen vähän punaista Garnieriä. Kun olisi vielä tullut lippis mukaan, niin olisi voinut laittaa kiristysreiästä tukan ulos. Naapurin Jonna on sillä lailla niin energisen näköinen. Jaana huomasi, että Mika katseli hymyillen ja arvasi, että pikkuveljellä olisi taas jotain pilkkaa mielessään.

- No mitä? Jaana sanoi.

- Sinä olet taas niin nuori ja nätti, Mika sanoi.

- Älä kehtaa.

- Ei kun ihan tosi. Saa kai sitä joskus sinuakin kehua.

- Haista kuule pitkä, Jaana vastasi. Eivät Mikan sanat silti Jaanan korvissa kuulostaneet ihan samanlaiselta ilkeilyltä, kuin joskus nuorena. Oli totta, että Jaana oli alkuvuodesta havahtunut keski-ikäisyyteensä ja alkanut

kiinnittämään entistä enemmän huomiota ulkonäköönsä.

– Sitä minäkin olen Jaanalle sanonut, vahvasti Olli. – Mutta pitkin korvia sain minäkin.

Jaana hämmentyi mokomista puheista ja ryhtyi ho puttamaan toisia kierrokselle.

– Ei täällä ole varmaan mitään, mikä kelpaisi jollekin meistä, Jaana totesi. – Tai mistä sais myymällä paljon mitään. Mutta kierretään nurkat. Kyllä se riittää tälle päivää.

– Voisko isällä olla testamentti? Mika sanoi.

– Niin tosiaan. Vaikea kuvitella.

Samalla Jaanan kädessä oleva puhelin pilpatti ja hän vilkaisi sitä.

– Outo numero, Jaana sanoi ja sammutti soiton.

– Mikset vastannut? On näissä isän asioissa niin paljon selvittämistä. Se voi olla joku virkamies tai seurakunnasta.

– Kaikkea paskaa joutuu vaan kuunteleen. Minua on kaikenlaiset kauppiaat pommittaneet ihan tarpeeksi.

Kolmikko lähti kiertämään taloa. Olohuone otettiin ensin käsittelyyn. 1900 -luvun lopun lastulevyinen kirjahylly, jossa oli alhaalla muutama laatikosto, taso telkkarille ja monta hyllymetriä kirjoja. Se ei vaikuttanut sellaiselta, josta antiikkikauppiaat kilpailisivat. Vaarilta perittyjen Tiedon portaiden lisäksi hyllyssä oli äidin kotimaisia klassikoita ja kirjakerhon tuoppaamia aikansa menestysteoksia. Kevyttä romantiikkaa ei joukossa juuri ollut. Äiti oli ollut kirjaston suurkuluttaja ja viikoittaiseen kirkonkylällä käyntiin kuului myös kirjapinon

vaihto uuteen. Myös isä oli lukenut joskus nuorempana jonkin verran ja hänen jäljiltään hyllyssä oli jouluahjoina saatua Paasilinnaa, Huovista ja Pääataloa. Todettiin, että osa saattaisi kelvata divariin ja muutamia voisi itse kukin ottaa myös itselleen. Olli epäili, että suurin osa olisi pakko laittaa kaatopaikalle. Niistä voitaisiin kuitenkin päättää myöhemmin. Melko uuden television oli Mikan vanhempi poika, Ville, hakenut jo aiemmin pelikäyttöön. Kirjahyllyn laatikossa oli muutama valokuvakan-sio ja myös läjittäin irtokuvia. Jaana juuttui selaamaan niitä ja esitteli myös Ollille.

- Katsopa tätä. Siinä on pikku Jaana ja Puppeli. Se oli kuulemma pienenä minun rakkain unilelu. Entäs tämä? Tunnetko?

Jaana ojensi kuvaa, jossa kaksi nuorta tyttöä seisoi jonkun miehen vieressä.

- Tuossa toisessa on kyllä tuttua näköä. Onko se äitis?

- On se äiti nuorena. Sanovat, että minussa on paljon samaa.

- No niin on. Minä en oo nähny äitiäs kuin vähän vanhempana ja pyöreämpänä.

- Ketähän lie nuo toiset? Jaana sanoi. - On se äiti nämä kyllä selittänyt, mutta ei jäänyt mieleen. Ei nuo ihan kiiminkiläisiltä näytä.

Mika alkoi hätyyttää toisia eteenpäin ja sanoi, että Jaana voisi hyvin ottaa vaikka kaikki valokuvat mukaansa. Jaana lupasi ottaa ainakin omia lapsuuskuviaan.

- Mutta ei meille sovi nämä kaikki. Saat kyllä ottaa osan. Varmaan pitää hävittää osa.

Jaana ja Mika uskovat isänsä kuolinpesän selvityksen olevan yksinkertainen, vaikkakin vaivalloinen tehtävä. Yhteydenpito leskenä elälleeseen isään on jäänyt viime aikoina vähäiseksi, ja nyt perilliset joutuvat huomaamaan, etteivät ole tienneet paljonkaan vanhempiansa elämästä.

Perikunta on yllätyksiä täynnä oleva tarina, joka vie meidät keskelle tavallisten ihmisten moninaisia hairahduksia ja selviytymistä niistä.

